



Təssiq edirəm:

Kafedra müdiri:

“ ___ ” _____ 2023

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

GƏNCƏ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

**"ELOLOGİYA MÜHƏNDİSLİYİ " ixtisasının
"QAFQAZIN EKOLOJİ ŞƏRAITI VƏ EKOLOJİ ƏMƏKDAŞLIQ"
fənni üzrə**

SİLLABUS

- 1. Fənnə və təhsilverənə dair qısa məlumatlar**
- 2. Fənnin məqsəd, hədəf və təlim nəticələri**
- 3. Fənninin tədrisi üzrə olan mövzular, təlim nəticəsi ilə əlaqəsi və qiymətləndirmə metodologiyası**
- 4. Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları**
- 5. Fənn üzrə qiymətləndirmə metodu və qaydaları**
- 6. Fənn üzrə sərbəst iş mövzuları və onların təlim nəticələri ilə uyğunluğu**
- 7. Metodiki təminat**

1. Fənnə və təhsilverənə dair qısa məlumatlar

Fənnin adı	Qafqazın ekoloji şəraiti və ekoloji əməkdaşlıq					
Kafedra	Ekologiya və təbiəti mühafizə					
Tədrisolunduğu ixtisas	Ekologiya mühəndisliyi					
Təhsil səviyyəsi	Bakalavr					
Tədris semestri	2023/2024, Yaz					
Kredit						
Akademik saat:	Cəmi:	68	Auditoriya saati	30	Mühazirə	30
					Seminar	30
					Praktik məşğələ	
					Laborator məşğələ	
			Auditoriyadan kənar saat			
Prerekvizitlik	Landşaftların ekologiyası					
Fənin növü (seçmə və ya məcburi)	Seçmə					
Tədrisolunduğu dil	Azərbaycan					
Dərs günləri və saatları						
Məsləhət saatları						
Fənnitədrisedən müəllim haqqında məlumat	Soyadı, adı, ata adı	İsgəndərova Tünzalə Həsən qızı				
	Elmi dərəcəsi	Biologiya elmər üzrə fəlsəfə doktoru				
	Vəzifəsi	dosent				
	Dövlət təltifləri					
	E-mail adresi	isgandarova65@mail.ru				
	Telefon nömrəsi	0513634798				

2. Fənnin məqsəd, hədəf və təlim nəticələri¹

“Qafqazın ekoloji şəraiti və ekoloji əməkdaşlıq” fənnin tədrisinin məqsəd və hədəfi	<p>”Qafqazın ekoloji şəraiti və ekoloji əməkdaşlıq“ fənninin tədris edilməsində əsas məqsəd – insanlar tərəfindən yaradılmış ekoloji sistemin təbiətlə qarşılıqlı əlaqələri, Qafqaz ərazisində ətraf mühitin müasir vəziyyətini, ekoloji gərginlik mənbələrini və təbiət və təbii sərvətlərin mühafizəsi yollarını tələbələrə aşılamaqdır. Fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbə bilməlidir: bu sahənin əhəmiyyətini, məqsəd və vəzifələrini, əsas bölmələrini, ekoloji qanunlarını, ətraf mühitin müasir vəziyyətini və yaranan problemləri, ekosistemin təbii və antropogen inkişafını, landşaftları, xüsusi mühafizə olunan əraziləri, meşə ekosistemini, içməli və suvarma suyu problemini, su hövzələrinin çirklənməsi səbəblərini, insanların sosial-ekoloji problemlərini, yeni sivilizasiya dövrünün ekologiyasını və s.</p>
“Qafqazın ekoloji şəraiti və ekoloji əməkdaşlıq” fənni təlim nəticələri	<ol style="list-style-type: none">1. Qafqazın ekoloji şəraitinin öyrənilməsinin aktuallığı ilə bağlı məələləri araşdırmaq, qarşıda duran vəzifələri müəyyən etmək.2. Qafqaz regionu və onun özünəməxsus xüsusiyyətləri, Asiya və Avropada coğrafi region kimi ümumi xarakterizəsi və fiziki-coğrafi mövqeyini təhlil etmək.3. Qafqazın əhalisi və Qafqaz xalqları ilə bağlı məsələləri izah etmək.4. Qafqazın etnik və dini quruluşu, geosiyasi əhəmiyyətini təhlil etmək.5. Bölgədə yerləşən ölkələr, onların coğrafi mövqeyi, iqtisadi inkişafı, təbii ehtiyatları və s. məsələləri izah etmək.6. Qafqazın iqtisadiyyatı və ətraf mühitin ekoloji problemləri ilə bağlı ekoloji böhranını təhlil etmək.7. Qida sənayesini Qafqaz regionunda mühüm əhəmiyyətli sahə kimi araşdırmaq və daha da inkişafı üçün tədbirlərin görülməsini müəyyən etmək.8. Qafqazda metallurgiya sənayesinin inkişafı ilə bağlı ətraf mühitin ekoloji problemlərinin artmasının qarşısının alınması üçün tədbirlər görülməsi.9. Qafqazda kimya sənayesinin inkişafı və bununla bağlı ətraf mühitin ekoloji problemlərinin

¹Hər fənn üzrə təlimin ən az 6 nəticəsi olmalıdır.

	<p>arzuolunmaz təsirlərinin azaldılması üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.</p> <p>10.Kimya müəssisələri və sosial-ekoloji problemlər, sağlamlıq üçün təhlükəsi və onların aradan qaldırılması yollarının müəyyənləşdirilməsi.</p> <p>11.Metsamor Atom Elektrik Stansiyası və Qafqaz regionu ətrafında cərəyan edən təhlükəyə qarşı beynəlxalq miqyasda mübarizə tədbirlərinin həyata keçirilməsi</p> <p>12.Metsamor Atom Elektrik Stansiyası ilə bağlı gözlənilən fəlakət.</p> <p>13.Qafqaz regionunda su ehtiyatlarının inteqrasiyali idarə edilməsi problemləri</p> <p>14.Kür və Araz çaylarının bəzi region ölkələri tərəfindən çirkləndirilməsi</p> <p>15.Xəzər dənizinin region ölkələri tərəfindən çirkləndirilməsi</p>
--	---

3. Fənninin tədrisi üzrə olan mövzular, təlim nəticəsi ilə əlaqəsi və qiymətləndirmə metodologiyası (Mühazirə)

Həftələr	Tarix	Mövzular	Saat	Xidmət etdiyi təlim nəticəsi	Qiymətləndirmə metodologiyası
1.Həftə		Qafqazın ekoloji şəraitinin öyrənilməsinin aktuallığı.	2	TN 1, TN 2	Şifahi sual-cavab
2.Hafta		Qafqaz - Asiya və Avropada coğrafi ərazi kimi	2	TN 2, TN 4	Müzakirə
3.Həftə		Qafqazın əhalisi və Qafqaz xalqları	2	TN 3, TN 5	Yazılı təqdimat
4.Həftə		Qafqazın etnik və dini quruluşu, geosiyasi əhəmiyyəti	2	TN 2, TN 4	Şifahi sual-cavab
5.Həftə		Qafqaz ölkələri	2	TN 4, TN 5	Müzakirə
6.Həftə		Qafqazın iqtisadiyyatı və ətraf mühitin ekoloji problemləri	2	TN 6, TN 7	Müzakirə
7.Həftə		Qida sənayesi Qafqaz regionunda güclü inkişaf edən sahə kimi	2	TN 7, TN 6	Yazılı təqdimat
8.Həftə		Qafqazda metallurgiya sənayesinin inkişafı ilə bağlı ətraf mühitin ekoloji problemləri	2	TN 8, TN 11	Yazılı təqdimat

9.Həftə		Qafqazda kimya sənayesinin inkişafı və ətraf mühitin ekoloji problemləri	2	TN 4 TN 11	Şifahi sual-cavab
10.Həftə		Kimya müəssisələri və sosial-ekoloji problemlər	2	TN 12	Şifahi sual-cavab
11.Həftə		Metsamor Atom Elektrik Stansiyası və Qafqaz regionu ətrafında cərəyan edən təhlükə	2	TN 10	Müzakirə
12.Həftə		Metsamor Atom Elektrik Stansiyası ilə bağlı gözlənilən fəlakət	2	TN 7 TN 15	Müzakirə
13.Həftə		Qafqaz regionunda su ehtiyatlarının inteqrasiyali idarə edilməsi problemləri	2	TN 4 TN 13	Yazılı təqdimat
14. Həftə		Kür və Araz çaylarının bəzi region ölkələri tərəfindən çirkləndirilməsi	2	TN 4 TN 14	Yazılı təqdimat
15. Həftə		Xəzər dənizinin region ölkələri tərəfindən çirkləndirilməsi	2	TN 9	Şifahi sual-cavab

(Praktik məşğələ)

Həftələr	Tarix	Mövzular	Saat	Xidmət etdiyi təlim nəticəsi	Qiymətləndirmə metodologiyası (nəticə indikatoru)

4. Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları

✓ müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
✓ təqdimat və müzakirə, debatlar; Quizz, Kahoot;
✓ ekspert metodu; video va audio müəhazirələr; distant təhsil;
✓ araşdırma-tədqiqat; layihə, qrup qiymətləndirməsi;
✓ problemlə öyrənmə texnologiyası, simulyasiyalar;
✓ kiçik qruplarda iş, işgüzar oyunlar,
✓ xüsusi nümunələrin öyrənilməsi və təhlili,
✓ qrup işlərin yazılması və test tapşırıqların yerinə yetirilməsi və s.

5. Fənn üzrə qiymətləndirməmetodu və qaydaları

Komponentlər	Ballar	Faiz
Davamiyyət ²	10	10%
Tələbələrin sərbəst işinə və ya qrup layihəsinə görə	10	10%
Seminar (məşğələ) və ya laborator dərslərin nəticələrinə görə	30	30%
İmtahan (final)	50	50%
Yekun	100	100%

Fənnüzrəsemestrərzində (imtahanaqədərvəimtahanda)

tələbənintopladığıbalınyekunmiqdarınağörəonunfənnüzrəbiliyiaşağıdakışəkildəqiymətləndirilir:

51 baldanaşağıolduqda	“qeyri-kafi”	F
51-60 bal	“qənaətbəxş”	E
61-70 bal	“kafi”	D
71-80 bal	“yaxşı”	C
81-90 bal	“çoxyaxşı”	B
91-100 bal	“əla”	A

6. Fənn üzrə sərbəst iş mövzuları və onların təlim nəticələri ilə uyğunluğu

Mövzular	Xidmət etdiyi təlim nəticəsi
1. Qafqazın bir ərazi kimi özünəməxsus xüsusiyyətləri və ekoloji şəraiti	TN 1
2. Qafqazın Asiya və Avropada coğrafi region kimi ümumi xarakterizəsi.	TN 3
3. Əhalinin yerləşməsində yerli xüsusiyyətlər, əhalinin sayı və tərkibi	TN 8
4. Qafqazın etnik və dini quruluşu	TN 14
5. Bölgədə yerləşən ölkələr, onların coğrafi mövqeyi, iqtisadi inkişafı, təbii ehtiyatları və s.	TN 5
6. Qafqazın iqtisadiyyatı və ətraf mühitin ekoloji problemləri	TN15
7. Qida sənayesi Qafqaz regionunda güclü inkişaf edən sahə kimi	TN 7

²Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25 %-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.

8. Qafqazda metallurjiya sənayesinin inkişafı ilə bağlı ətraf mühitin ekoloji problemləri	TN 11
9. Qafqazda kimya sənayesinin inkişafı və ətraf mühitin ekoloji problemləri	TN 15
10 Kimya müəssisələri və sosial-ekoloji problemlər	TN 15

7. Metodiki təminat

Əsas ədəbiyyat siyahısı

1. Abbasov M. Əsrimizin qlobal ekoloji problemləri. Bakı- 2006.420 s.
2. Bağırzadə E, Azərbaycan iqtisadiyyatının sektorlar üzrə təhlili, Bakı, 2018, 37 s.
3. Hacıyeva S.R., Hüseyinli A.Q., Rüstəmov Ü.N., Hüseyinov F.E. Ekologiyanın əsasları və təbiətin mühafizəsi, Bakı -2018
4. Məmmədov Q.Ş., Xəlilov M.Y. Ekologiya , ətraf mühit və insan.Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı. “Elm” 2006. 608 s.
5. Səfərov C.İ., Bayramov M.Ə. Sənaye istehsalının əsasları. dərslik. Bakı, Elm nəşriyyatı, 2014, 285 s.

Əlavə ədəbiyyat siyahısı

1. Cəfərova R.M. Təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı. Dərs vəsaiti. Bakı-2014. 285 s.
2. Əliyev R.Ə., Mustafayev Q.T., Hacıyeva S.V., Ekologiyanın əsasları. Bakı – 2008.432 s.
3. Göyçaylı Ş.Y. ,Əzizov B.M. Ətraf mühiti mühafizə. Dərs vəsaiti. Bakı 2008.278 s.
4. Лось .В.А. Экология, учебник. М., 2006. 478 с.

İmzalayan şəxslər:

1. Kafedra müdiri: _____

2. Fənni tədris edən müəllim: _____